
Vergaderjaar 2021–2022

21 501-02

Raad Algemene Zaken en Raad Buitenlandse Zaken

Nr. 2519

BRIEF VAN DE MINISTER VAN BUITENLANDSE ZAKEN

Aan de Voorzitter van de Tweede Kamer der Staten-Generaal

Den Haag, 18 augustus 2022

Hierbij bied ik u de geannoteerde agenda aan voor de informele Raad Buitenlandse Zaken Gymnich van 30 en 31 augustus 2022.

De Minister van Buitenlandse Zaken,
W.B. Hoekstra

GEANNOTEEERDE AGENDA INFORMELE RAAD BUITENLANDSE ZAKEN (GYMNICH) VAN 30 EN 31 AUGUSTUS 2022

Op 30 en 31 augustus aanstaande vindt de informele Raad Buitenlandse Zaken (RBZ) plaats in Praag. Het betreft een informele Raad en er zullen geen Raadsbesluiten of mededelingen uit voortvloeien. Het doel van Gymnich is om ruimte te bieden voor een strategische discussie. De Minister van Buitenlandse Zaken is voornemens deel te nemen aan deze vergadering.

De Hoge Vertegenwoordiger (HV) en het Tsjechische Voorzitterschap voorzien tijdens deze informele RBZ een discussie over de EU-Afrika relatie en de Russische agressie tegen Oekraïne. Ook zal er een informele lunch plaatsvinden in het bijzijn van de Ministers van Buitenlandse Zaken van Oekraïne, Moldavië en Georgië.

EU-Afrika relatie

De Raad zal spreken over EU-Afrika relaties en de bereikte voortgang op het verdiepen van het EU-Afrika partnerschap sinds de EU-AU top in februari 2022. Afrikaanse en Europese leiders maakten hier afspraken om de samenwerking op het gebied van onder andere de groene transitie, voedselzekerheid, economische integratie en werkgelegenheid te intensiveren. De geopolitieke context is sindsdien door de Russische inval in Oekraïne en de wereldwijde gevolgen hiervan veranderd. In Afrika heeft de oorlog geleid tot afgenomen voedselzekerheid en toegang tot energie, grote algehele prijsstijgingen en een toename van steun voor het Russische narratief, wat in sommige landen gepaard gaat met een verscherping van de relatie tot het westen. Naar verwachting spreken de Ministers ook over het coördineren van de diplomatieke inspanningen van de EU en EU-lidstaten om het Russische narratief over de Russische oorlog in Oekraïne in Afrikaanse landen tegen te gaan.

Al langere tijd is de positie van westerse landen in Afrika aan erosie onderhevig. De EU is met EUR 239 miljard aan directe buitenlandse investeringen en een handelsvolume van EUR 280 miljard de grootste investeerder en handelspartner in Afrika. Daarnaast is de EU de belangrijkste ontwikkelingspartner van Afrika. Tegelijkertijd is de positie van de EU in Afrika niet langer een vanzelfsprekendheid, mede omdat die wordt uitgedaagd door Rusland en China en andere nieuwe spelers. Dit vraagt om een meer gelijkwaardige dialoog met Afrika, met meer oog voor haar belangen en blijvende investeringen in een strategisch en duurzaam EU-Afrika partnerschap.

Daarom is het kabinet voornemens tijdens de RBZ te pleiten voor zichtbare en consistente uitvoering van de tijdens de top vastgelegde afspraken en van het EU-Afrika *Global Gateway* investeringspakket in het bijzonder. Het investeringspakket voorziet namelijk in noodzakelijke langetermijninvesteringen op het gebied van voedsel- en energiezekerheid. Daarnaast zal Nederland de EU oproepen zichtbaar te investeren in de relatie met de AU en AU-lidstaten, met aandacht voor strategische samenwerking met Afrikaanse landen in multilateraal verband.

Russische agressie tegen Oekraïne

De Ministers zullen tijdens deze informele Raad ook spreken over de Russische agressie tegen Oekraïne. Het kabinet blijft zich inzetten voor maximale steun aan Oekraïne enerzijds en maximale druk op Rusland anderzijds om de Russische agressie tegen Oekraïne te beëindigen. Het kabinet is voorstander van het voortzetten van militaire steun aan

Oekraïne. In dat kader werd bij de vorige RBZ een akkoord bereikt over het bieden van aanvullende steun aan Oekraïne vanuit de Europese Vredesfaciliteit ter waarde van EUR 500 miljoen. Tijdens de informele Raad wordt er mogelijk gesproken over restricties inzake visumverstrekking aan Russische staatsburgers. Sancties blijven een belangrijk instrument om de druk op Rusland verder te verhogen. Voor het kabinet liggen alle opties op tafel, maar dient oog gehouden te worden voor EU-eenheid en leveringszekerheid van energie. Het tegengaan van sanctie-ontwijking is voor het kabinet een belangrijk aandachtspunt bij de totstandkoming van nieuwe maatregelen.

Naar verwachting zal de Raad opnieuw stilstaan bij het belang van blijvende diplomatieke inspanningen richting derde landen om Rusland diplomatiek te isoleren en een alternatief te bieden voor het Russische narratief over de Russische oorlog tegen Oekraïne. Het is van groot belang dat de internationale gemeenschap een gezamenlijk front blijft vormen tegen de Russische oorlog in Oekraïne. Nederland blijft zich in EU-verband en met andere partners inspannen om dit front zo breed mogelijk te maken en te houden, mede met het oog op de aanstaande *High Level Week* van de Algemene Vergadering van de VN (AVVN) in september. Ook tijdens die week, en gedurende de volledige 77^e zitting van de AVVN, zal er aandacht zijn voor de Russische agressie tegen Oekraïne en blijft coördinatie tussen EU-landen, en *outreach* naar derde landen ten behoeve van solidariteit binnen de VN, van belang. In deze context blijft het kabinet oproepen om EU-sancties niet te ondermijnen en om sanctieontwijking door Rusland niet te vergemakkelijken.

Verder zal de Raad waarschijnlijk ook een eerste verkennende discussie voeren over het grondig herzien van de vijf *guiding principles* die tot 24 februari jl. het kader vormden voor de EU-relatie met Rusland. Uitgangspunten daarbij zijn voor het kabinet onder meer de bescherming van de Europese veiligheid en rechtsorde, inclusief de soevereiniteit van lidstaten, het vergroten van weerbaarheid tegen verdere Russische agressie en het tegengaan van straffeloosheid. Daarbij zal het kabinet het belang benadrukken van verdere versterking van de EU-eenheid ten aanzien van Rusland.

De informele Raad Buitenlandse Zaken wordt afgesloten met een informele lunch met de Ministers van Buitenlandse Zaken van Oekraïne, Moldavië en Georgië. De EU heeft hechte en vergaande relaties met de oostelijke buurlanden Oekraïne, Moldavië en Georgië. De associatie- en vrijhandelsakkoorden met deze landen zijn veelomvattend. De Europese Raad van 23 en 24 juni erkende het Europese perspectief van deze drie landen en besloot de status van kandidaat-lidstaat toe te kennen aan Oekraïne en Moldavië. Deze lunch biedt de gelegenheid tot uitwisseling met de vertegenwoordigers van deze landen over de hervormingen die deze drie landen moeten doorvoeren in hun streven ten aanzien van het Europese pad. De voortgang van ieder land richting de EU zal afhangen van de eigen merites om te voldoen aan de Kopenhagencriteria. Hierbij dient de absorptiecapaciteit van de Unie om nieuwe leden op te nemen in overweging genomen te worden. Naar verwachting zal er ook gesproken worden over de gevolgen van de Russische agressie in de regio en over de toekomst van het Oostelijk Partnerschap. Georgië, Moldavië en Oekraïne maken deel uit van dit samenwerkingsverband met de EU dat een belangrijk instrument blijft voor het bevorderen van stabiliteit en welvaart langs de oostgrens van de EU.